

" ...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme'nin bu konudaki görüşünü açıklayan kararı şöyledir:

"Sanığın kasaplık faaliyetini sürdürdüğü sırada Kayseri ve Sivas vergi dairelerine kayıtlı 2 ayrı mükelleften aldığı sahte ve müşteviyatı itibarı ile yanıltıcı belgeleri stopaj, gelir ve katma değer vergisi kaçırmak amacı ile kullanarak kaçakçılık suçunu işlediği belirtilerek eylemine uyan 213 sayılı Yasanın 359/1-3 maddeleri gereğince cezalandırılması istemi ile tanzim edilen iddianame ile Nevşehir Asliye Ceza Mahkemesine kamu davası açılmıştır.

Yapılan yargılamada Cumhuriyet Savcısı 05.11.1992 tarihli oturumda verdiği esas hakkındaki mütelasında sanığın iddianamede belirtilen maddeler gereğince cezalandırılmasını talep etmiştir. Yine aynı oturumda sanık hakkında uygulanması istenilen 213 sayılı Yasanın 359/1 maddesine 3.12.1988 tarih ve 3505 sayılı Kanunun 8. maddesi ile eklenen "Ancak hapis cezasının paraya çevrilmesine hükmolunması halinde para cezası tutarı hesabının hapis cezasını her bir günü için sanayi sektörü için belirlenen yürürlükteki asgari ücretin bir aylık tutarının yarısı esas alınır" hükmünün Anayasa'ya aykırılığı hususunda görüşü sorulan Cumhuriyet Savcısı yasa maddesinin Anayasa'ya uygun olduğunu ve sanık hakkında uygulanmasını talep etmiştir.

Müdahil vekili Anayasa'ya aykırılık yönünden taktiri mahkemeye bırakmıştır.

Sanık ise eski savunmalarını tekrar etmiş başka diyeceğinin olmadığını beyan etmiştir.

5.11.1992 tarihli ara kararı ile 213 sayılı Yasanın 359/1 maddesine 3.12.1988 tarih ve 3505 sayılı Kanunun 8. maddesi ile eklenen kısmın Anayasa'nın 2, 7, 8, 38. maddelerine aykırı olduğu cihetle Anayasa Mahkemesi Başkanlığına müracaat edilmesine karar verilmiştir.

Anayasa'nın 2. maddesi "Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal bir hukuk Devleti" olduğunu belirtmiştir.

Anayasa'nın 7. maddesi "Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindir. Bu yetki devredilemez"

Anayasa'nın 8. maddesi "yürütme yetkisi ve görevi Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından Anayasa'ya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir."

Anayasa'nın 38. maddesi "Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur." şeklindedir.

Yukarıda belirtilen Anayasa hükümlerine karşı iptali istenilen 213 sayılı Yasanın 359/1 maddesine eklenen kural genel itibarı ile hapis cezasının paraya çevrilmesine hükmolunması halinde günlük cezasın yürürlükteki asgari ücretin bir aylık tutarının yarısının esas alacağı hükmünü taşımaktadır.

Aynı maddede suçun subutu halinde verilecek cezanın üç aydan üç yıla kadar hapis ve bu kadar müddet ticaret, sanat ve meslek icrasından mahrumiyet olduğu belirtilmiştir.

Esas Sayısı: 1992/45
Karar Sayısı : 1992/51

Basit bir inceleme ile sanık hakkında cezanın asgari haddinin uygulanması halinde günümüzdeki asgari ücret günlük 48.300.- lira aylık ise 1.449.000.- lira olduğu nazara alındığında aylık ücretin yarısı 724.500.- lira olup üç aylık tutar ise 65.205.000.- TL. tutmaktadır.

Anayasamız suçtan kanunilik prensibini esas almıştır. Suçlar her yönden doğrudan doğruya kanun tarafından tesbit edilmiştir.

Yine Anayasa gereği cezalarda da kanunilik esastır. Yasama organı yürütme mercilerine niyabet veremez. Ancak kanunla düzenlenen hususlarda düzenleme yetkisini verebilir. Bu halde yasama yetkisi devredilmiş olur.

Cezaların kanun tarafından tayin olunması cezada kanunilik ilkesi Anayasamız gereğidir. Yürütme gücüne kanunların uygulanması maksadı ile tanzim yetkisi tanınmıştır.

Yönetmelik, karar, sirküler ve diğer tanzimi yetkilerle yetkinin saptırılması suretiyle ceza tayini yersizdir. İdarenin tanzim yetkisi esas alınmıştır.

İdare yönetmelik, karar ve sirküler gibi tanzim tasarrufları ile yasak ve mükellefiyetler yaratabilir. Fakat buna dayalı ceza koyamaz. Cezanın konulması mutlaka kanun ile olmalıdır.

İtiraza konu olan 3505 sayılı Yasanın 8. maddesinde paraya çevrilmede 1475 sayılı İş Kanununun 33. maddesine göre düzenlenecek asgari ücret esas alınmaktadır.

1475 sayılı İş Kanununun 33. maddesi gereğince tayin edilecek asgari ücretin ana amacı işçilerin ekonomik ve sosyal durumlarının düzeltilmesidir.

Bunu tespit edecek komisyon kuruluş şeklide aynı maddede belirtilmiş olup ücreti tesbit eden asgari ücret tesbit komisyonu Çalışma Bakanlığının Çalışma Genel Müdürü veya Yardımcısı, İşçi Genel Müdürü veya Yardımcısı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Konjontür ve Yayın Dairesi Müdürü veya Yardımcısı, Devlet Planlama Teşkilatından konu ile ilgili dairenin başkanı veya yetkilisinin vereceği bir görevli ile bünyesinde en çok işçiyi bulunduran en üst işçi teşekkülünden değişik iş kolları için seçilecek 5 kişi ile bünyesinde en çok işvereni bulunduran en üst işveren teşekkülünden değişik iş konuları ile ilgili 5 kişiden oluşacağı hükmünü getirmektedir.

Bu komisyonun kararı kesindir.

Asgari ücret komisyonu genelde ücretin yükseltilmesi esasına göre çalışmalar yaptığı cihetle ileriye dönük kararlar vermek zorun dadır. Ücretin tesbitinde çeşitli unsurlar gözönüne alınırken bunun başka bir yasada ceza hükmünü taşıyacağı hususları gözönüne alınma maktadır. Ayrıca verilen kararlar genelde kurulun yapısı itibarı ile oyçokluğu ile çıkmaktadır. Bu kararlara işçi veya işveren temsilcileri genellikle karşı oy kullanmakta birde buna temenniler eklenmektedir. Bu şekilde oy çokluğu ile, karşı oyla, temenni ile tesbit edilen bir ücretin ceza tayininde esas alınması Anayasa'ya aykırıdır. Yine cezanın tayinine esas olan unsur asgari ücret tesbit komisyonu ve bir kanun değildir. Her ne kadar 1475 sayılı İş Kanununa dayalı olarak tanzim edilmekte ise de idare tarafından verilmiş bir karardır. Bu sebeplerle Anayasa'ya aykırıdır.

Esas Sayısı: 1992/45
Karar Sayısı : 1992/51

Diğer yandan asgari ücretin tesbit ve tayini için belirli bir süre yoktur. 1475 sayılı İş Kanunu hükümleri gereği asgari ücret gerekli görülen hallerde çıkartılmakta olup son asgari ücret komisyon kararı bir öncekinden sekiz ay sonra çıkartılmış olup belirli bir uygulama süresi de yoktur. İdarenin ve tarafların talebi ile bir ay sonra dahi yeniden toplanıp ücretin değiştirilmesi mümkündür. Bu hali ile dahi tesbit edilen ücretin bir ceza da uygulaması Anayasa'ya aykırıdır.

Yukarda belirtildiği gibi 213 sayılı Yasanın 359. maddesine bir fıkra ekleyen 3.12.1988 tarih ve 3505 sayılı Yasanın 8. maddesi Anayasa'nın 2, 7, 8, 38. maddelerine aykırı olduğu cihetle bu hususun yüksek mahkemenizce incelenmesi yönünden itiraz ve iptal talebimizin kabulü ile yasa maddesinin uygulamadan kaldırılmasına karar verilmesi" istenilmektedir."